

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

УЗГОДЖЕНО
 Декан ЮФ

Ірина СОПІЛКО

«15» 09 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректора з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«10» 09 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

Освітньо- професійна програма: «Правоохоронна діяльність»

Галузь знань 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	1	135/4,5	34	34	-	67	-	-	Диф. залік 1 с
Заочна	1,2	135/4,5	6	8	-	121	К.р. 2 с	-	Диф. залік 2 с

Індекс: НБ-9-262/22-2.1.3

Індекс: НБ-9-262з/22-2.1.3

СМЯ НАУ РП 13.01.01-01-2022

Робочу програму навчальної дисципліни «Теорія держави і права» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-9-262-/22, № РБ-9-262-/22, № НБ-9-262з-/22, № РБ-9-262з-/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
доцент кафедри теорії та історії
держави і права, доцент

Пильгун Н.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 8 від « 22 » 08 2022 р.

Завідувач кафедри

Рябченко О.П.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» – кафедри кримінального права і процесу, протокол № від « » 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Панова О.О.

Завідувач кафедри

Лихова С.Я.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Юридичного факультету, протокол № 7 від « 15 » 09 2022 р.

Голова НМРР

Вишновецький В.М.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

Робочу програму навчальної дисципліни «Теорія держави і права» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-9-262-/22, № РБ-9-262-/22, № НБ-9-262з-/22, № РБ-9-262з-/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
доцент кафедри теорії та історії
держави і права, доцент

Пильгун Н.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 8 від « 22 » 08 2022 р.

Завідувач кафедри

Рябченко О.П.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» – кафедри кримінального права і процесу, протокол № ___ від « ___ » _____ 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Панова О.О.

Завідувач кафедри

Лихова С.Я.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Юридичного факультету, протокол № 7 від « 15 » 05 2022 р.

Голова НМРР

Вишновецький В.М.

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного мо- дуля	5
2.3. Тематичний план	9
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	10
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).....	11
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	11
3.1. Методи навчання	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	12

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце даної навчальної дисципліни полягає в тому, що вона є теоретичною та практичною основою сукупності знань та умінь, що формують правову свідомість та професійну культуру майбутніх юристів.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні знань про право та державу, умінь використовувати одержані знання у професійній юридичній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- сформувати систему узагальнених знань про державу та право, засвоїти систему науково-правових понять і категорій, їх сутність, структуру та призначення у системі державотворення;
- ознайомити студентів з практикою застосування наукових понять і категорій в процесі законотворчості та право реалізаційної діяльності в системі державних органів України;
- підготувати студентів до вивчення галузевих юридичних наук, до вивчення і розуміння законодавства та інших нормативно-правових актів;
- виховати повагу до права та закону;
- сформувати на аксіологічній основі у майбутніх юристів вміння мислити правовими категоріями, проводити теоретико - науковий аналіз правових категорій понять з подальшим узагальненням державно-правових явищ.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Здобувач вищої освіти ступеня вищої освіти бакалавр зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» повинен продемонструвати такі результати навчання: ПРН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності. ПРН2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності. ПРН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. ПРН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути наступні компетентності: ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ФК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави. ФК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності. ФК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності. ФК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін «Організація судових та правоохоронних органів» та є допоміжною для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Філософія права», «Адміністративне право України», «Основи цивільного права та процесу»

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля № 1 «Загальна теорія держави і права». Модуль є логічно завершеним, відносно самостійним, є цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Загальна теорія держави і права».

Інтегровані вимоги до модуля № 1:

У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля №1 здобувач освіти повинен **знати**: понятійний апарат дисципліни, загальнотеоретичні поняття і категорії; методологію юриспруденції, правові процедури захисту прав і свобод людини; **вміти**: використовувати загальнотеоретичні знання як методологічні у процесі вивчення галузевих та інших юридичних наук; характеризувати та аналізувати основні державно-правові інститути та явища, оцінювати їх з точки зору культурної цінності; обґрунтовувати законність і доцільність правових рішень, що приймаються; давати аналіз і тлумачення нормам права, нормативно-правовим актам; визначати напрямки впливу на процес правового регулювання; застосовувати одержані знання при вивченні галузевих і прикладних дисциплін юридичного характеру, а також на практиці; використовувати основні уміння застосування норм законодавства;

Тема 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук.

Поняття та класифікація науки. Предмет теорії держави і права, його особливості. Поняття та класифікація функцій теорії держави і права. Роль і місце теорії держави і права в системі юридичних та суспільних наук. Основні риси юридичної науки, що характеризують її як окрему, самостійну суспільну науку. Об'єкт юридичної науки та її види. Функції юридичної науки. Поняття і походження юриспруденції – науки про державу і право. Теорія держави і права як навчальна дисципліна. Сучасний стан та перспективи розвитку юридичної науки в Україні.

Тема 2. Методологія загальної теорії держави і права.

Поняття і значення методології. Філософські підходи в методології теорії держави і права. Структура методології теорії держави і права. Принципи наукового пізнання. Класифікація методів вивчення держави і права. Роль логічних прийомів у структурі методології теорії держави і права. Загальнотеоретичний понятійний матеріал як головний напрямок дослідження держави і права.

Тема 3. Поняття, сутність та соціальне призначення держави.

Загальні закономірності виникнення держави і права. Порівняльна характеристика первісного ладу і держави. Особливості виникнення держави у різних народів: греків, римлян, древніх германців, словен тощо. Сутність основних теорій походження держави. Поняття та основні ознаки держави, її функції. Суверенітет держави та його види. Співвідношення державного, національного і народного суверенітету. Державні символи України. Співвідношення завдань і

функції держави. Поняття та основні ознаки державної влади, які відрізняють її від влади інших організацій. Співвідношення політичної і державної влади.

Поняття типології: сутність та значимість. Тип держави: поняття, види, їх характеристика. Основні причини зміни типів держави. Сутність держави та її соціальне призначення.

Тема 4. Типи держави, їх загальна характеристика. Державна влада.

Типологія держав. Загальна характеристика типу держави. Відмінність цивілізаційного підходу від формаційного. Деякі наукові концепції сучасної держави. Наукова концепція так званої перехідної державності. Концепція держави «загального благоденства». Теорія «конвергенції». Держави соціальної демократії. Держава соціальної правової держави. Поняття влади. Співвідношення політичної та державної влади, державної влади і держави. Ознаки державної влади. Поняття легітимності. Верховна влада, її особливості.

Тема 5. Форма держави: форма державного правління, державного устрою і політичний режим.

Поняття, форми держави та її складові елементи. Фактори, що обумовлюють різноманітність форм держави. Форма державного правління: поняття, ознаки, види. Монархія: абсолютна, обмежена, конституційна, дуалістична. Фактори, які обумовлюють різноманітність форм правління. Форми правління в Україні. Форма державного устрою: проста, складна, їх характеристика. Порівняльний аналіз методів створення федерації та конфедерації, принципів побудови та взаємовідносин суб'єктів федерації. Поняття державно-правового (політичного) режиму та його види. Характеристика демократичного та антидемократичного режимів, їх характерні риси. Особливості авторитарного, тоталітарного (фашистського, расистського, військово-диктаторського режиму). Стан та перспективи розвитку форми Української держави.

Тема 6. Механізм держави.

Поняття та елементи механізму держави. Апарат держави: поняття, принципи та структура. Поняття, ознаки, механізму держави. Апарат держави, орган держави, інститут держави. Поняття та особливості системи органів державної влади України. Державні організації, установи, підприємства і механізми держави.

Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принципи поділу влади, загальна характеристика трьох гілок влади. Особливості функціонування законодавчої, виконавчої і судової влади, їх соціальне призначення. Система "стримань і противаг" органів законодавчої, виконавчої, судової влади. Органи держави та самоврядування, їх співвідношення. Форми та методи взаємодії органів держави і місцевого самоврядування. Владні повноваження, їх основні риси. Компетенція як сукупність владних повноважень.

Основні напрямки удосконалення організації і діяльності механізму Української держави. Стан та перспективи розвитку державних органів України.

Тема 7. Загальне вчення про демократію.

Поняття і ознаки демократії. Функції і принципи демократії. Форми та інститути демократії. Основні теорії демократії. Теорія елітарної демократії. Теорія «плюралістичної демократії». Соціалістична теорія демократії. Теорія корпоративної демократії. Теорія «комп'ютерної демократії». Демократія і самоврядування. Демократія як внутрішня форма держави, її поняття, характерні особливості та функції. Форми, суб'єкти, принципи та закономірності розвитку демократії в умовах посттоталітарної держави. Демократія як загальна людська цінність. Демократія і політичний плюралізм.

Тема 8. Держава та правовий статус людини, особи і громадянина.

Людина, особа, громадянин: співвідношення понять. Правовий статус: поняття та структура. Розвиток інституту прав людини. Права людини: поняття, їх структура. Класифікація прав за критеріями. Співвідношення прав людини та громадянина. Основні права дитини. Об'єктивне та суб'єктивне право, їх характеристика. Поняття юридичного обов'язку. Конституційне та законодавче закріплення і реалізація основних обов'язків громадянина. Гарантії прав і свобод людини та громадянина. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина за Конституцією України. Міжнародні стандарти прав людини. Міжнародно-правові механізми забезпечення прав людини.

Тема 9. Держава в політичній системі суспільства.

Поняття політичної системи суспільства, її основні властивості. Типологія політичних систем. Структура і функції політичної системи суспільства. Політична влада. Політичні відносини. Суб'єкти політичної діяльності і політичних відносин. Політична свідомість і політична культура. Політична система України.

Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Політична і державна влада. Загальна характеристика та ознаки політичної влади. Механізм політичної влади та опозиції. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи.

Об'єднання громадян у політичній системі суспільства: поняття, значення, види та засади їхньої діяльності. Громадська організація, як добровільне об'єднання громадян, їх види. Політична партія як об'єднання громадян, характеристика, класифікація. Функції політичних партій. Форми впливу органів держави на політичні партії, рухи та інші об'єднання громадян.

Основні напрямки та особливості становлення і розвитку політичної системи в Україні.

Тема 10. Правова держава: поняття, суть і її формування в Україні. Громадянське суспільство. Становлення ідеї правової держави: виникнення і розвиток. Поняття та основні ознаки правової держави. Шляхи формування правової держави в Україні. Особливість принципу верховенства права у правовій державі. Конституційне закріплення принципів правової держави. Пріоритетність прав, інтересів, свобод людини і громадянина. Правова культура, правова свідомість – необхідна умова створення правової держави. Тенденції розвитку правової держави в Україні. Поняття громадянського суспільства. Сучасна концепція громадянського суспільства. Зміст та структура громадянського суспільства. Соціальна правова держава: поняття, ознаки, сутність. Особа і держава. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні.

Тема 11. Сутність і соціальне призначення права. Загальне вчення про право. Джерела (форми) права.

Основні концепції походження права. Загальна характеристика вчень про природу і соціальне призначення права. Право як історичне явище. Причини, які сприяли виникненню права. Ознаки, що відрізняють норми права від норм поведінки в первісному суспільстві. Поняття та класифікація соціальних норм. Право і мораль: порівняльна характеристика. Співвідношення держави і права.

Поняття і ознаки права. Принципи права, їх загальна характеристика. Загальна характеристика принципу права - виразу міри свободи, рівності і справедливості. Характерні ознаки принципу системності. Формальна визначеність: поняття, характеристика. Зміст нормативності, як ознаки права. Значення вольового характеру права. Загальнообов'язковість права і його відмінність від загального характеру. Державна забезпечуваність, гарантованість права, як ознака. Поняття та класифікація функцій права. Соціальна цінність та призначення права. Сутність та значення юридичного права. Норми звичаї і норми права, їх співвідношення. Корпоративні но-

рми і норми права, їх відмінності. Співвідношення права і закону. Співвідношення національного і міжнародного права. Право, економіка, політика: їх взаємозв'язок і взаємовплив.

Поняття джерела (форми) права. Види і загальна характеристика джерел (форм) права. Загальносоціальні джерела права. Спеціально – юридичні джерела права, їх характеристика. Правовий звичай, як санкціонований звичай права. Нормативно-правовий акт. Правовий прецедент - як акт документ, який містить нові норми права. Нормативно - правовий договір. Правова доктрина. Судова та адміністративна практика. Використання джерел права в історії розвитку України.

Тема 12. Правова система держави і система права. Система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів.

Поняття і структура правової системи. Правові системи сучасності, критерії їх класифікації. Поняття, основні ознаки і структура системи права. Предмет і метод правового регулювання системи права. Структурні елементи системи права: правова норма, інститут права, підгалузь права, галузь права. Загальна характеристика основних галузей права України. Матеріальне та процесуальне право. Публічне та приватне право: загальне поняття та види.

Поняття системи законодавства. Система права і система законодавства: співвідношення і взаємозв'язок. Конституція України про міжнародне право та його співвідношення з національним правом. Систематизація нормативно-правових актів (законодавства): поняття, основні форми та особливості. Кодифікація, консолідація та інкорпорація нормативно-правових актів. Характерні риси і види кодифікації. Поняття і види інкорпорації. Консолідація як форма систематизації нормативно-правових актів. Особливості кожної з форм систематизації та їх порівняльна характеристика. Сучасна кодифікація законодавства в Україні, її основні напрямки, форми та значення.

Тема 13. Норми права в системі соціальних норм регулювання. Нормативно-правовий акт: поняття, види.

Місце норм права в системі соціальних норм. Поняття та ознаки правової норми. Структура норми права. Загальна характеристика гіпотези, як структурного елементу норми права. Особливості диспозитивної частини норми права. Санкція як елемент норми права. Класифікація норм права за предметом правового регулювання. Взаємодія норм права з іншими соціальними нормами. Форми викладення норми права в статтях нормативно-правового акту. Поняття та характеристика колізійних норм.

Поняття правового акту, його ознаки. Види правових актів за формою виразу. Види правових актів за юридичною субординацією. Поняття та ознаки нормативно-правових актів, їх відмінності від інших правових актів. Види нормативно – правових актів. Основні структурні елементи нормативно-правових актів. Відмінності між нормативним актом та іншими правовими актами. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі й за колом осіб. Чинність нормативно-правових актів. Поняття, ознаки закону та їх види. Конституція – основний закон держави. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, види, особливості їх природи і змісту. Відмінності законів і під законних актів.

Тема 14. Правотворчість і законотворчість.

Загальна характеристика правоутворення. Поняття, сутність, принципи, ознаки та види правотворчості. Соціальне призначення правотворчості. Форми участі держави в правотворчості. Види правотворчості громадянського суспільства. Поняття і стадії правотворчого процесу. Законодавчий процес, його особливості. Юридична техніка: поняття, її роль та значення. Юридична стилістика як система прийомів доцільного мовного використання в нормативних документах. Основні вимоги до підготовки нормативно-правових актів. Культурна цінність та соціальне значення механізму правоутворення.

Тема 15. Поняття та сутність правовідносин як особливого виду соціальних відносин.

Поняття та основні ознаки правових відносин. Зміст правовідносин та їх структура. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин, їх класифікація. Поняття та значення юридичного та фактичного змісту. Передумови виникнення і функціонування правовідносин. Взаємозв'язок норми права і правовідносин. Класифікація правовідносин. Поняття правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Юридичні факти та їх класифікація. Юридичні дії та події. Фактичний склад: поняття, сутність.

Тема 16. Поняття, механізми та форми реалізації права. Правозастосування.

Сутність, поняття, основні ознаки реалізації права. Основні форми безпосередньої реалізації права. Використання норм права. Виконання приписів норм права. Дотримання норм права. Засоби забезпечення належної реалізації права.

Правозастосування як особлива форма реалізації права. Основні ознаки застосування права. Індивідуальний характер застосування права. Застосування права як вид діяльності державних органів. Процесуальна форма застосування права. Механізми та основні стадії процесу застосування норм права. Встановлення юридично значимих фактів і відшукування норм. Перевірка достовірності тексту і визначення меж дії юридичної сили норми. З'ясування змісту норми права. Прийняття рішення у справі й оформлення акту застосування. Загальні вимоги правильного застосування правових норм. Законність, обґрунтованість і доцільність правозастосовчої діяльності. Акти застосування норм права, їх класифікація. Прогалини в праві, причини їх виникнення та способи усунення. Застосування правових норм за аналогією в разі прогалин у законодавстві. Аналогія закону і аналогія права. Юридичні колізії і способи, їх вирішення.

Тема 17. Правопорушення. Юридична відповідальність.

Поняття та основні ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Мотивація правомірної поведінки.

Загальна характеристика та ознаки правопорушення. Правопорушення: поняття, склад, види. Суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона правопорушення. Злочини як суспільно небезпечні діяння. Проступки, їх види. Причини правопорушень і шляхи їх усунення.

Юридична відповідальність: поняття, природа, сутність та види. Принципи, функції, цілі та завдання юридичної відповідальності. Підстави притягнення особи до юридичної відповідальності. Обставини що виключають юридичну відповідальність. Необхідна оборона і крайня необхідність. Презумпція невинуватості як гарантія прав людини та громадянина.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль № 1 «Загальна теорія держави і права»										
1.1	Теорія держави і права в системі юридичних наук	1 семестр				1 семестр				
		8	2	2	4	8	2	2	4	
1.2	Методологія загальної теорії держави і права	8	2	2	4	4	-	-	4	
1.3	Поняття, сутність та соціальне призначен-	8	2	2	4	6	2	-	4	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ня держави. Державна влада.								
1.4	Форма держави: форма державного правління, державного устрою і політичний режим.	8	2	2	4	4	-	-	4
1.5	Механізм держави.	8	2	2	4	8	2	2	4
1.6	Загальне вчення про демократію	8	2	2	4	6	-	-	6
1.7	Держава в політичній системі суспільства	8	2	2	4	4	-	-	4
1.8	Правова держава: поняття, суть і її формування в Україні. Громадянське суспільство.	8	2	2	4	5	-	-	5
						45	6	4	35
1.9	Сутність і соціальне призначення права. Загальне вчення про право. Джерела (форми) права	8	2	2	4	2 сем.			
						12	-	2	10
1.10	Правова система держави і система права. Система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів.	8	2	2	4	10	-	-	10
1.11	Норми права в системі соціальних норм регулювання. Нормативно-правовий акт: поняття, види.	8	2	2	4	10	-	-	10
1.12	Правотворчість і законотворчість	8	2	2	4	10	-	-	10
1.13	Поняття та сутність правовідносин, як особливого виду соціальних відносин.	7	2	2	3	10	-	-	10
1.14	Поняття, механізм та форми реалізації права. Правозастосування.	7	2	2	3	9	-	-	9
1.15	Правопорушення. Юридична відповідальність. Законність і правопорядок.	6	2	2	2	6	-	-	6
1.16	Правосвідомість і правова культура.	6	2	2	2	7	-	1	6
1.17	Правові системи сучасності.	3	2	-	1	6	-	-	6
1.18	Контрольна (домашня) робота	-	-	-	-	8	-	-	8
1.19	Модульна контрольна робота №1	9	-	2	7	-	-	-	-
1.20	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)	-	-	-	-	2	-	1	1
						90	-	4	86
Усього за модулем № 1		135	34	34	67	135	6	8	121
Усього за навчальною дисципліною		135	34	34	67	135	6	8	121

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Для студентів ЗФН. Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у другому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій студента при вивченні дисципліни. Завдання для виконання контрольної (домашньої) роботи розробляються автором робочої програми. Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Номер варіанту теоретичної частини та завдання дорівнює сумі трьох останніх цифр індивідуального навчального плану студента. Час, потрібний для виконання контрольної складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджуються на засіданні кафедри та доносяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; репродуктивний метод; сократівський метод, брейнстормінг (мозковий штурм), ділова (рольова) гра, метод судових трансляцій, метод малих груп, дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з що професійної культури юриста..

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарєв В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник. Харків: ХНУВС, 2021. 108 с.

3.2.2. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

3.2.3. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. у визначеннях і таблицях. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.

3.2.4. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 584 с.

3.2.5. Пильгун Н.В. Теорія держави і права: курс лекцій Ч.1 «Теорія держави». Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019. 72 с.

3.2.6. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підручник, 4-те видання. Київ: Алерта, 2021. 528 с.

3.2.7. Стратонов В.М., Кельман М.С. Загальна теорія права: підручник Одесса: Видавничий дім "Гельветика", 2020. 724 с.

3.2.8. Тетарчук І. В. Теорія держави і права: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 184 с.

Допоміжна література

3.2.9. Загальна теорія права: підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.

3.2.10. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, прав. Конструкції та наук. концепції): навч. посіб./ За ред. О.В. Зайчука, Н.М.Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 400 с.

3.2.11. Загальна теорія права : посіб. для підгот. до іспитів за новою програмою / Лук'янов Д. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С.; за заг. ред. О. В.Петришина. Харків: Право, 2019. 172 с

3.2.12. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти): навч. посіб.3-те вид., змін. й допов. Тернопіль: Екон. думка, 2016. 420 с.

3.2.13. Молдован А., Озель В. Теорія держави і права: основні поняття: навч. посіб. Київ: Алерта, 2017.100 с.

3.2.14. Теорія держави та права : навч. посіб. /Є. В. Білозьоров, та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

3.2.15. Теорія держави і права: навч. посіб. для підгот. фахівців з інформаційної безпеки / О.О. Тихомиров, та ін.; за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. Київ: Кондор Видавництво, 2016. 332 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1 [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

3.3.2. <http://www.nau.edu.ua>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Виконання завдань експрес-контролю під час практичних занять (5б×4)	Модуль №1	Модуль №1
	20 (сумарна)	-
Розв'язання задач, відповіді на теоретичні питання, тощо під час аудиторної роботи на практичних заняттях (з урахуванням виконання завдань, отриманих під час настановної сесії для студентів ЗФН) (5б×8)	40 (сумарна)	10 (сумарна)
		2 семестр
		10 (сумарна)
Підготовка тез доповідей для участі у конференціях	10	10
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	<i>42 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	30	-
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	40
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за модулем № 1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається в балах за національною шкалою за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Теорія держави і права»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 13.01.01-01-2022

стор. 13 з 14

книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ Зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				